

af. 17,44.

Yd
5869

GRATIO

173. II

er 11. 14

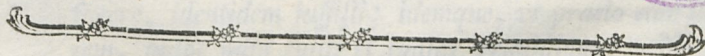
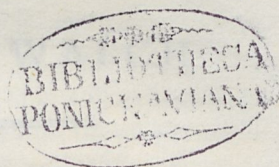

M. ALB. GEORG. WALCHII
PHIL. ET MATH. PROF. ET ILL. GYMNASII HENNEB.
RECTORIS

ORATIO

IN SACRIS GYMNASII SAECVLARIBVS
SECVNDIS

D. XIII MAI. CIO IO CC LXXVII
HABITA

SILVSIAE,
STANNO IO. GEORG. MVLLERI, GYMN. TYPOGR.
CIO IO CC LXXVIII.

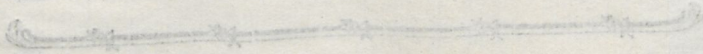

M. AIB. GEORG. WALCHII
PHIL. ET MATH. PROF. ET LL. GYMNASII HEMER.
RECTORIS

ORATIO

IN SACRIS GYMNASII SACCVLARIBVS
SECYNDIS

D. XIII MAI. MDCCCXXXVII
HABITA

SILVIAE,
STAVNO IO. GEORG. MÜLLERI, GYMNI. TYPOGR.
MDCCCXXXVII

V I R O
PERILLVSTRI AC GENEROSISSIMO
CHRISTIANO AVGVSTO
A TAVBENHEIM

PRINCIPATVS HENNEBERGICI QVANTVM CELSISSIMO SAXONIAE
ELECTORI PARET

MODERATORI SVPREMO

SVO ET GYMNASII PATRONO

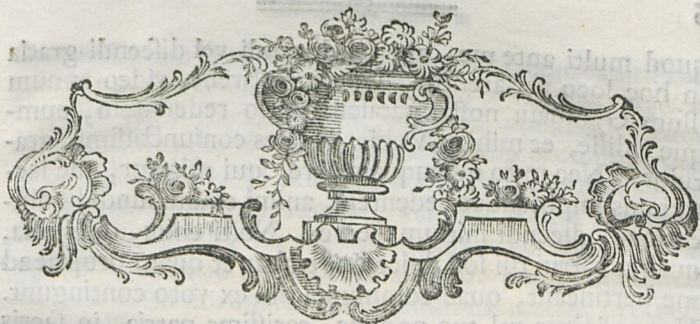
AETERNVM DEVENERANDO

ALBR. GEORG. WALCH

Quod TVI potissimum, Vir Perillustris, nominis venerandi auctoritate praemunita, in lucem prodeat oratio mea, vix puto TE mirari. TV enim ipse, legendae eius vel manu scriptae, vel typis expressae, copiam me TIBI facere, identidem iussisti; idemque, vt praelo eam subiicerem, autor mihi fuisti et suasor grauissimus. Nunquam enim literarum typis eam diuulgandi, animus mihi fuit. Qui si mihi fuisset: certe non anno demum et semestri interiecto de edenda ea cogitarem; sed orationem iubilaecam ipso illo tempore edidissem, quo recitaram eam et quo recenti ad-

O R I V

huc festiuitatis memoria, caritas quaedam illi et gratia accessura videbatur --- At non lecturis sed audituris eam scripseram. Nunc igitur diu, et post captum TIBI obtemperandi consilium, cunctatus, offero TIBI, Vir Perillustris, orationem saepe flagitatam, ea quidem vel animi reuerentia vel verecundia, quae esse debet oblaturis TIBI scriptiunculam, TUA persona vix dignam; nec magis quicquam in votis habeo, nisi ut et lecta TIBI non improbetur, quam auditam TIBI probatam fuisse, indulgentissime subinde significasti. Ceterum occasione data, literis publice missis TE salutandi, lubentissime eo abutor, ut simul ingenue profitear, quantum Gymnasio, adeoque et mihi gratuler, TIBI potissimum, Vir Perillustris, rerum Hennebergicarum curam supremam demandatam esse, cui et ingenium est, literarum humanitate et optimarum artium studiis nutritum et publica disciplina legendis Latii scriptoribus formatum; et animus qui delectetur literarum elegantia et exercitationibus ad humanitatem spectantibus, qui laetetur adolescentulorum speciminibus laude excipiendis, et beneficum se praebeat et clementem in adiuuandis egentiorum studiis. Tali ac tanto Viro patriae gubernaculis admoto, non potest non res eius literaria efflorescere. Quapropter non propriam mihi a TE clementiam expeto, quam iam ita expertus sum, ut accrescere illi vix quicquam possit, sed communem, tutelam nimirum et Patrocinium Gymnasii, cuius famam et salutem meam esse existimo.

Nunquam sane, vel pro rostris Gymnasii nostri, vel alio loco dicendi, solennior et festiuor occasio data mihi est, quam quae hodie se mihi offert, quo die expectatissimo, sacra Gymnasii huius saecularia, oratione iubilaea auspicanda sunt. Incidit nimirum, quod ad beneficia refero supremi numinis, incidit aetas mea in hunc ipsum annum, quo transacto feliciter saeculo aetatis suae altero, ex auctoritate serenissimorum eius Nutritorum Gymnasium hoc illustre, cui regendo eorundem munificentissimorum principum gratia me praefecit, ludorum saecularium celebritatem ex voto decerneret. Video, quod

quod multi ante me, qui vel docendi vel discendi gratia in hoc loco versarentur, videre gestirent, video annum illum Gymnasii nostri natalem tertio redeuntem, eumque vidisse, et mihi et Vobis, sodales coniunctissimi, gratulator. Nec puto quemquam fore, qui miretur, me laetationis impotentiae cedentem, animi exultabundi significatione, dicendi initium facere. Nosti enim, o Silusia, quanta patrum tui soli dulcedine trahar et quam proprie ad me pertineant, quae communia tibi ex voto contingunt. Nonne igitur vel tuo nomine, carissima patria, in sacris Gymnasii tui saecularibus exultem? At multo sanctioribus et magis propriis rationibus mens mea ad laetandum erigitur iubilaea festiuitate Gymnasii, vel Parentis memoria, qui dimidium fere saeculum docendo hanc ipsam cathedram pressit, mihi carissimi; Gymnasii, cuius in aedibus ipse lucem primus vidi cuiusque ordines singulos a primis pueritiae annis emensus sum; Gymnasii, cuius gubernaculis ipsum me diuina prouidentia defuncto patre admouit, qui ad muneris huius grauitatem, si non doctrinae copiam et varietatem, literarum certe studium et docendi ingenuam voluntatem ad illud attulisse videor; Gymnasii denique, a cuius regimine me non nisi morte, vel si Deus ita velit, senii imbecillitate auelli patiar. Acuit et auget laetitiae sensum frequentissima spectatissimorum virorum corona, quos assidendo probare eam cerno. Adfunt enim et fauent iubilanti mihi viri sapientissimi et gravissimi, communis patriae tutores, quorum in Gymnasium hoc insignia promerita cuique confessa gratissima pietate deueneror, Electoralis Hennebergiae supremus moderator, et reliqui qui in ea administranda et sacris eius tuendis a Consiliis sunt Celsissimo Electori; adest ex aula Ser. Nutritoris Meinungenfis vir literarum honore
flore-

boup

c A

7

florentissimus; *) adest Gymnasii Ephorus, cum canitie tum pietatis et sacrarum literarum laude venerabilis, praesentis in sacris Gymnasii saecularibus publicis priuatae iubilaris solennitatis post semestre laetissimis omnibus futurae religionem; **) adsunt viri clarissimi, summis Hennebergiae honoribus admoti, vel ante meam aetatem e Gymnasio egressi, vel mei quondam in eo commilitones vel ipsi disciplinae meae primi alumni, laetabundi omnes Gymnasii, studiorum suorum communis matris, prosperitate; adsunt praeceptores, praeter vnum omnes Gymnasio, quod iam docendo ornant, innutriti, literarum animorumque studiis coniunctissimi; adsunt commilitones lectissimi, iuuenum et puerorum laetissima cohors, ex vniuersa Hennebergia eiusque confiniis in hanc musarum palaestram collecta, adsunt fibique gratulantur, quod studiorum suorum primordia inciderunt in hanc ludorum saecularium celebritatem. Et quotquot adsunt, fronte et vultu hilaritatem prae se ferente, conspirare mecum videntur. Quapropter et meo et communi nomine os meum laetitiae publicae concedo, laetissimis praeconiis celebrando supremi numinis, qui haec nobis gaudia fecit, benignitatem, pia recordatione optimi principis, Geor-

A 4

gii

*) Vir Ill. Io. Fr. Fritze, Ser. Ducibus Saxo-Mein. a Conf. Reg. oppidi nostri et Gymnasii quondam ciuis, nunc insignis benefactor et Patronus.

**) Vir S. R. M. Io. Gottg. Muller, qui quinquagesimum natalem muneris sacri primum suscepti, die XXII Oct. eiusdem anni celebraret, quam solennitatem intimaui et simul de memorabilibus vitae eius exposui in *programme peculiari*, in quo b. Ludouici *notitiam Archidiaconorum et Diaconorum Schleusingensium*, ad nostram usque aetatem continuarem.

gii Ernesti, Comitum Henneb. supremi, et huius Gymnasii conditoris munificentissimi, sanctam memoriam recolendo, et pie deuenerando Serenissimorum, quorum munificentia Gymnasium hoc a diuo conditore, haereditatis iure ad se delatum, etiamnum sustentatur, clementiam. Vtinam dari hoc posset votis nostris, vt, qui viuis saepe summa cum indulgentia interfuisses ludis Gymnasii tui, diue Georgi Erneste, etiam nunc interesses ludis eius saecularibus; vt qui nascentem tua clementia eius infantiam vidisses, etiam natalem eius ducentesimum videres, vt qui laeta spe efflorescentis Gymnasii recens fundati laudibus excipereris, et vota facientem Mollerum primum eius Rectorem audisses, me etiam vota soluentem et gaudii saecularis interpretem audires. Et sane si coelitem quemquam sublunarium rerum cura tangeret: mentem tuam crederem, immortalis Georgi Erneste, de coelo demissam, Gymnasii tibi quondam tam cari, facris saecularibus inerrare.

At erunt fortasse, auditores ornatissimi, qui nimium me putent in profitenda animi commoti laetitia et in iactanda Gymnasii iubilantis prosperitate, cuius tamen celebritas et frequentia tanta non sit, quantam patrum memoria extitisse, accepimus; qui minui credant et obscurari communis laetitiae sensum recordatione florentioris quondam Gymnasii iam senescentis status et qui proinde subridere sustineant in sacrorum saecularium apparatu. Quae cogitatio ne forte cuiusquam animo penitius inhaereat eumque aduersus ouationis publicae communionem muniat et obduret: hunc ego mihi finem in hac oratione iubilaea posui, vt dignitatem et religionem huiusce diei ab ista criminatione defenderem causamque agerem scho-
larum

larum quas in celebranda natalium memoria deflorescens
 celebritatis pristinae fama culpa quadam premere videtur.
 Si quis forte fuerit, qui hanc dicendi rationem velut odio-
 sam et minus iucundam, alienam esse putet a ludorum
 saecularium hilaritate, ubi oratorem gaudium potius
 spirare quam querelas effundere deceat: sciat iste, nequa-
 quam abhorrere a consilio et scopo huiusce solennitatis
 orationem quae faciet ad amoliendam vetustatis ignomi-
 niam. Spero enim fore, ut cum dicendi finem fecero,
 apud plerosque maior dignitas Gymnasio accedat quam
 ante fuit. In duas potissimum partes, dispares quidem,
 dispecitur mea oratio, primum ut ex factis Gymnasii nos-
 tri ostendam, quae fuerit diuersis temporibus eius fre-
 quentia, deinde ut rationes subiiciam, quae concurrere
 possint ad minuendam eius fama quondam florentis cele-
 britatem. Cum, quae disseram, paene omnia, aetatem
 tangant nostra anteriorem, quis enim ignorat, rationem
 priorem esse eo quod ratione efficitur? non opus erit
 sponse, me nihil dicturum, quod tam festiuo die cui-
 quam possit improbari: ingenue tamen dicam, ut orato-
 rem iubilaeum decet eundemque Gymnasii Rectorem.
 Enitendum tamen mihi reor, ut omni in solennitate hac
 saeculari dicturo, ne quid de Gymnasio nostro ita dicam,
 ut idem illud de omnibus aliis dici simul ac praedicari po-
 tuisse, videatur.

Magna omnino fuit quondam Gymnasii huius fre-
 quentia, temporis quidem varietate distincta. Ipso anno
 natali, quo schola adhuc oppidana ad Gymnasii dignita-
 tem inauguraretur, ciues habuit 279, qui sequenti sta-
 tim anno ad trecentos accreuerunt. Singulis fere annis
 maior cumulus accessit, dum anno prioris saeculi decimo
 quarto

quarto quadringenti essent: et numerus omnium maximus extitit anno eiusdem saeculi decimo sexto, quo computarentur auditores 425. et in iis XX. nobiles et Lipsiensium filii plurimi, omnes paene a b. *Sebero*, tum Gymnasii Ephoro et ante Rectore, accersiti, vel ad eum commendati, vel nominis eius famam secuti. Sic igitur non minus maioribus nostris, quam ipsis nobis carum et sanctum fuit b. *Seberi*, doctissimi, quem Schleusinga nouit, viri nomen; illis quidem ob florentissimum eius aetate Gymnasii statum: nobis vero ob legatam Gymnasii bibliothecam instructissimam. Quapropter in tanti viri, tam immortaliter de nobis meriti memoriam, seruari non abrogari debuisset *Hortulus* eius *biblicus*. Sponte sua vir diligentissimus, amissa per immodicam literarum Graecarum lectionem oculorum acie, e prouincia discessit, et quinquagenarius aetatem, si laboribus metiaris, senis centenarii finiuit anno 1634. *) Exceptit hanc Gymnasii aetatem auream belli illius tricennalis funestissima tempestas: qua Germaniam premente singulis annis diminutus est discipulorum coetus, adeo vt, vix fieri posse quisquam credat, pro 425 illis, triginta annis interiectis, centum modo et *septendecim* Gymnasio essent adscripti, quem numerum pueri fere trium classium infimarum aequare solent. Tunc retento communitatis beneficio, inspector dimissus et classis eius cum Tertia coniuncta fuit, et Primae huic quinque inerrabant auditores. Sed ferream hanc tempestatem mox restituta pace westphalica, laetiora tempora consecuta sunt; mox iterum ad *ducentorum* numerum discipulorum cohors emerit: quae vero ad primum

*) Fufius laudes eius persecutus est Exc. *Eccius* in oratione, his ipsis ludis saecularibus habita, et 1778 Lipsiae emissa.

primum saeculum aetate Gymnasii vergente iterum decre-
 fceret, vt in examine ante sacra eius saecularia prima ha-
 bito 170 modo numerarentur, qui numerus xx minor
 est coetu eorum, qui hoc ipso anno saeculari secundo
 subsellia nostra premunt. Tum iterum laetior lux afful-
 sit Gymnasio vsque ad annos huius saeculi *secundum* et
tertium, quibus ad CCXL numerum accresceret ciuitas
 Schleusingae literaria: quibus annis apposuit huius aeta-
 tis Rector b. *Ludouici*:

Tam numerosa cohors S'lusiae non cognita multo

Tempore Gymnasio numen adesse docet.

et ad hanc vsque annum par huic numero frequentia Gy-
 mnasio non contigit. Subsequentes potius anni vsque
 ad annum pacis Ultraiectinae vel aequales vel exiliores
 exitere iis, quos nostra vidit aetas. Tum impleri iterum
 vel superari coepit *ducentorum* ciuium numerus vsque ad
 annum huius saeculi 36. ex quo infra *ducentos* singulis an-
 nis repertus est coetus scholasticus, et ab hoc usque ad
 hunc ipsum annum iubilaeum sterilitas discipulorum ma-
 xima incidit in annum huius saeculi *quingagesimum*,
 vbi ultra *centenos* adessent modo *sexaginta* et *octo*. Ex hoc
 anno accrescere iterum visi sunt, et plerumque annua
 lustratione inuenti sunt *centum* et *octoginta*, et in nouis-
 sima *centum* et *nonaginta*. Habetis igitur, auditores, vn-
 de iudicare possitis de frequentia Gymnasii sacra sua sae-
 cularia celebrantis. Nequaquam illa accedit ad celebri-
 tatem iuuentutis suae florentioris: insunt tamen fastis
 eius anni frequentiae vel paris vel minoris: et in ipso iu-
 bilaeo Gymnasii primo adfuerunt ciues 170, nobilium
 puerorum nemo; in hoc altero vero 190 et in illis, no-
 biles

biles terni, nec nostra demum aetate, sed iam per 40 annos deprimi coepit de pristino famae fastigio ad eum, quo nunc fruitur, frequentiae gradum. Neque tamen, si defecisse autoritatem, famam et celebritatem pristinam fatemur, est quod hoc miremur, si rationes velimus indagare, quae valeant ad minuendam scholae quondam florentioris frequentiam. Id ipsum est, circa quod bona Vestra pace mea porro versabitur oratio.

Premimur nimirum omnes, premuntur nobiscum res humanae quaelibet consuetudinis et moris saeva tyrannide, et vicissitudinis lege, quae cuiquam perennem constare honorem vetat. Seni non manet gratia viuax et stabilis, quae iuueni fuerat:

Vt syluae foliis pronos mutantur in annos

inquit *Horatius*, ita verborum, ita scholarum dixerim,

— — vetus interit aetas,

Et iuuenum ritu florent modo nata vigentque;

Debemur morti nos nostraque.

Praestitutus est cuique rei mortali, ita et cuique scholae terminus quidam fatalis et fastigium celebritatis, quod transgredi et superare famae et laudis constantia vix cuiquam concessum est. Quis est quem fugiat duarum quondam ad Albim et Salam academiaram admiranda celebritas? et quis est qui non, eadem et beneficiorum et virorum clarissimorum copia etiamnum manente, defloruisse tamen earum famam doleat? Premit nunc omnes et obscurat per Germaniam literarum officinas Georgiae
Augu-

Augustae insignè decus et eminentior fama: at erat, erit et olim ille dies, quo nascente et enitente alia, vel sola vicissitudinis lege, et haec illum fuisse fateatur. Neque est quod miremur, communi varietatis necessitate et Gymnasia infestari: cum ipsae literae, quae in scholis traduntur, continuo immutentur. Quoque fere decennio literarum facies, docendi ratio et disciplinarum forma variatur: nouae et minus quondam cultae eruditionis partes formantur: plus requiri coeptum est a Gymnasiorum alumnis, quam Ebraicarum, Graecarum et latinarum literarum notitia, et logicae scholasticae, cuius terminis horrifonis olim parietes isthae resonabant, rudimenta. Qui ergo fieri potest, vt inter creberrimas literarum vicissitudines, Gymnasiorum antiquiorum perduret autoritas? Quotus enim est e praeceptoribus eorum, qui se, sua studia, et docendi rationem et innouare velit et accommodare genio cuiusque aetatis? quotus qui possit? Dari quidem perhibentur Gymnasia, quorum frequentia nec vetustate nominis, nec temporis varietate, nec studiorum transformatione diminuta putatur: at vigescunt ea Gymnasia vel in aulis principum vel in oppidis amplioribus, in quibus continua nouitiorum Gymnasii ciuium seges subnascitur. At tu, o Schleusinga exigua, tam angustis moenibus inclusa, et Gymnasii vicinorum circumsepta, quantum puerorum ingenuorum suppeditare possis sustentandae Gymnasii Tui frequentiae?

Alia ratio diminutae discipulorum copiae inest in beneficiorum pristinorum vel diminutione vel iactura. Beneficiorum fruendorum spe multos Gymnasio adeundo conciliari iuuenes, non opus est multis asserere. Quapropter

propter et ipso illo Gymnasii anno natali, quo ducenti septuaginta iuvenes adscriptos illi fuisse dixi, centum viginti computabantur beneficiorum alumni. Et vel in eunte hoc saeculo sexaginta extiterunt pueri, qui beneficio modo panis et iuris, quod idem munificentiae immortalis *Georgii Ernesti* debetur, fruerentur: libri quotannis, vel praemii vel beneficii instar distributi sunt 85 florenis comparati. Nostra vero aetate non triginta, ut olim, sed viginti iuvenes, non ternis sed binis mensis gratuitis accumbunt, non sexaginta sed viginti pane quotidiano et iusculo vescuntur, non 85 floreni, sed 18 --- non floreni, sed grossi libris in pauperiorum usum comparandis impenduntur. Legatorum, quorum annuae usurae pauperiorum usibus distribuuntur, plurima eaque maxime opima, et hominum et temporum iniuria perierunt. Computate, auditores, quantum amiserit Gymnasium beneficiorum, et adiicite mente eorum numerum, qui coarctata beneficiorum copia ab eius subselliis arcentur: fateri vos oportebit, coetum hodiernum frequentiam florentiorum annorum sub initium huius saeculi certe aequare. O quam beatum me dixerim, si id me egisse, euentus olim doceat, ut deplorata beneficiorum pristinarum lugenda iactura, in animum sibi quisquam, qui me audit, induxerit, ut ipse olim partem amissorum legatorum, sua beneficentia moribundus restauret!

Haud parum porro confert ad decremента scholarum, inualefcens hodie per plerasque earum, praemature in academias auolandi libido. In antiquiori Gymnasii nostri albo ex eo discessurum vix quenquam viginti annis minorem inuenio, multos vero iam vigesimum quar-

quartum aetatis annum agentes: nostra autem aetate ante tempus iustum abeundi imberbem quemque pruritus inuasit, et qui vel legibus a maturandi discessus consilio auocantur, facile tamen veniam abeundi, quando velint, a dimittendi arbitris solent impetrare. Contracto autem vitae scholasticae stadio, non coetus modo discipulorum diminuitur, sed et autoritas et fama Gymnasii cum in academia, dimissis, tum in patria, receptis post triennium pueris, eleuatur.

Alia ratio disparis Gymnasii salutis et fortunae offert se antiquae eius historiae gnaris ex eo quod illi ipsi clarissimi viri, quorum doctrina Gymnasium illustraretur, *Seberi, Reyberi, Zebneri, Ludouici, Iunkerii, Schadaei* et alii vel ex literarum vniuersitatibus, vbi academicis insigniti honoribus iam priuatim iuuenes docuissent, ad subeunda in Gymnasio munera accersiti sunt, vel certe iis potissimum literis, quae futurum iuuentutis magistrum decent, operam suam dicarant. Quare factum est, vt non ipsi solum secum ex academia, vt *Seberi, Ludouici* et *Iunkerus* ex Lipsiensi, puerorum honestorum manum Gymnasio afferrent, sed etiam doctrinae suae fama auctoritatem Gymnasii sustentarent. Sed ex L. fere annis ab hoc more discessum et coeptum fuit, ex candidatorum, qui domi expectant munuscula sacra, grege surrogare Gymnasio praeceptores. Multa iure requiruntur a futuro sacrorum ministro: sed tamen, non vereor ne nimis gloriose de meae fortis hominibus loquar, sed tamen multa potest impune ignorare, quae nosse debet, qui in Gymnasio ad humanitatem et disciplinarum rudimenta formare velit adolescentulos. Qua de

re fieri potest, vt non eadem quisquam laude literas tradat, qui multa cum laude coetum rusticanum de fuggestu ad pietatem erat formaturus, et a pueritia paene formari debet humanitatis studiis is qui olim ad praeceptoris publici munus adspirat. Quapropter actum est de Gymnasii cuiusuis celebritate, donec inualuerit ea consuetudo, vt superioribus eius ordinibus, e candidatorum ministerii coetu, vt quisque aetate vel exspectandi mora alios superat, ita sine studiorum delectu, nec consulto, nec audito viro, cui res scholastica curae est, magister immittatur.

Multi porro iam desiderantur in antiquioribus Gymnasiis, quae in recens conditis vel restauratis ex genio saeculi solent tradi, et quae proinde illis solent in ignominiam verti. Qualia sunt exotericarum linguarum praecepta, rerum et naturalium, et arte factarum, et opificiorum per societatem ciuilem florentium notitia, saltandi pingendique ars, et mathematicarum disciplinarum penitior cognitio. Quae omnia cum diu a Gymnasii nostri subfelliis exularent, in aliis vero scholis recens formatis tradi coepissent; nec propter aerarii eius tenuitatem publice mercede conducere possent, linguarum et artium, quae corpus formare solent, magistri: non potuit non Gymnasii pristina autoritas diminui. Quapropter eo impensius celebranda nobis est indulgentissimi Electoris nostri de augenda Gymnasii celebritate cura, quam adsciscendo Francogallici sermonis doctore publico, nouissimo anno declarauit: eademque eius clementia et nuperrima fisci restauratio spem nobis facit fore, vt et aliis defectibus tempus medeatur.

Maio-

Maiorum aetate praeter Gymnasium Schleusingense per vniuersam Hennebergiam, florentior schola nulla, et adiacentibus regionibus paucae extiterunt, quibus pueri ad academica studia auspicanda rite formari posse crederentur; et inter vicinos vix quisquam ad literarum studia capeffenda animum applicare posse putabatur, quin Schleusingae eorum rudimenta deponeret. Et nunc eorundem scholae iteratis restorationibus, eiusque praeceptoribus et dignitate et salario auctis ad eum locum euectae sunt, vt alumni earum carere posse Gymnasii Hennebergici institutione opinentur. Anne igitur in eodem ipso eiusque praesenti statu quaerenda est diminutae frequentiae, si emendatis aliis literariis ludis peregrini ab aedeundis eius scholis arcentur?

Alia et postrema ratio obsolescentis Gymnasii faemae, annalium eius lectori videbuntur esse crebriores et disputationes et orationes olim in Gymnasio habitae. Annos inuenio extitisse, quibus vel deni disputatorii, terni valedictorii et totidem oratorii, bini theatrales actus instituerentur praeter panegyricos a Rectore vel Conrectore Nutritoribus dictos. Vix enim per vniuersam domum Saxoniam ea aetate vel obitus lugendus, vel natiuitas celebranda, vel nuptiae auspicandae erant, quarum in memoriam non in Gymnasio Schleusing. poscente principe, panegyrici dicerentur. Haec omnia ex LX annis aliter esse coeperunt: honor iste publicus flagitari a nobis desiuit: nascuntur, desponsantur et moriuntur duces Saxonici, non celebrati Gymnasii communis praeconiis: et disputationum publice habenda-

rum

rum frequentiam, quae quidem non tam vsui puerorum, quam nomini faciendo inferuiunt, vetuit fisci exhaustio, declamationum vero priuatis impensis habendarum, typographorum merces iam duplo maior.

Plura adhuc a lautiorum puerorum parentibus videntur, qualia sunt fastidiosa palliorum gestatio, funerum prosecutio, catechismi in templis recitatio, et in preculis publicis praesentia ab adultis postulata, quae et nonnulla alia silens praetereo. Haec autem omnia non eo consilio a me dicta sunt, vt cuiusquam animum offenderet mea oratio; cum probari potius cuique et instillare hilaritatis sensum, quam displicere velim, sed vt rationes subesse ostenderem, cur non eadem hodie sit Gymnasii affluentia et celebritas, quae olim fuit, et vt expositis hisce rationibus temeritatem eius contemnendi amolirer.

Missis igitur, quae de comparando antiquiori et recentiori Gymnasii statu dixi, toti sumus in sentienda festiui huiusce diei felicitate, et nuncupandis pro Gymnasii salute votis. Multa sane quae conquestus sum, nostris iam diebus restaurata cerno. Quod cogitanti spes subnascitur iucundissima fore, vt hic ipse sacrorum saecularium dies auspiciatissimus natalis sit fortunae eius renascentis. Principes enim et Nutritores deueneramur, saluti Gymnasii prouidentissimos, Patrem potissimum Patriae, et h. t. Gymnasii directorem, Saxoniae Electorem, FRIDERICVM AVGVSTVM, quem dubia saepe et anticipiti tempestate experti sumus seruandae et augendae Gymna-

Gymnasii famae intentissimum. Viros colimus, rerum Hennebergicarum cum ciuilium, tum sacrarum cura suprema ornatos, qui ad tuendam ciuitatem nostram literariam nec sapientia destituuntur, nec voluntate nec literarum amore, et quorum insignia in nos promerita et porro de moderamine eorum saluberrima quaeque sperare iubent: magistri iam in eo docendi munere funguntur literarum et iuuentutis amantissimi. Quae omnia cum ad spem salutis Gymnasii publicae amicissime conspirent: laetissimis omnino omnibus natalem eius trecenties redeuntem laetabundi celebramus, spe pasti dulcissima fore, vt nouo incunte saeculo Nutritorum Serenissimorum clementia, Maecenatum nostrorum fauore et studio, inspectorum gravitate et publicae salutis cura et praeceptorum fide et assiduitate ad pristinae famae partem Gymnasium nostrum antiquitate sua pressum reflouescat. Non potuit diuus GEORGIUS ERNESTVS, quum ad Gymnasium condendum animum adduceret, post alia immortalia facta mortale quid, aut quod defloresceret olim, condere. Nec cuiquam, o carissima studiorum meorum nutrix, tertium licet iam saeculum laetis ominibus auspicata, senescere videberis, quin in ipsis venerendae tuae senectutis insignibus aetatis inflexae maturitatem et vigorem animaduertat. Floruisti omni aetate fertilissimorum ingeniorum prouentu, florebis; misisti parentum et nostra aetate academiis iuuenum probatissimorum copiam, mittes; dedisti Hennebergiae, cuius solo effloruisti, ad munera eius cum sacra tum ciuilia cum laude subeunda, viros doctrinae copia instructissimos, dabis; binorum iam saeculorum vicissitudines

tudines moderante et tuente Deo prosperrime superasti, superabis porro. Et quis est, auditores, ludorum saecularium spectator a publicae laetitiae, e rei literariae salute capiendae communione tam alienus, ut haec inter eius auguria ad vota me praecunte Deo pro Gymnasio facienda, mecum non conspiret. Seruet supremum numen, Deus scholarum tutelarum et sapientissimus moderator, seruet hanc sacrarum literarum et bonarum artium officinam, votis beatissimi conditoris et precibus multorum e gremio eius ad coetus sacri institutionem egressorum, tibi commendatam, in rei et christianae et publicae augmentum; seruet eam, ut tertium saeculum auspicata, ad iuuenilis aetatis vigorem reflorescat, auctior in dies gratia, autoritate, celebritate et fama --- Sed quid ego Vos iam votis morer! Simplex et singula quae praecari quisque possit, complexum vnum omnium votum hodie esto: *salus Gymnasii.*

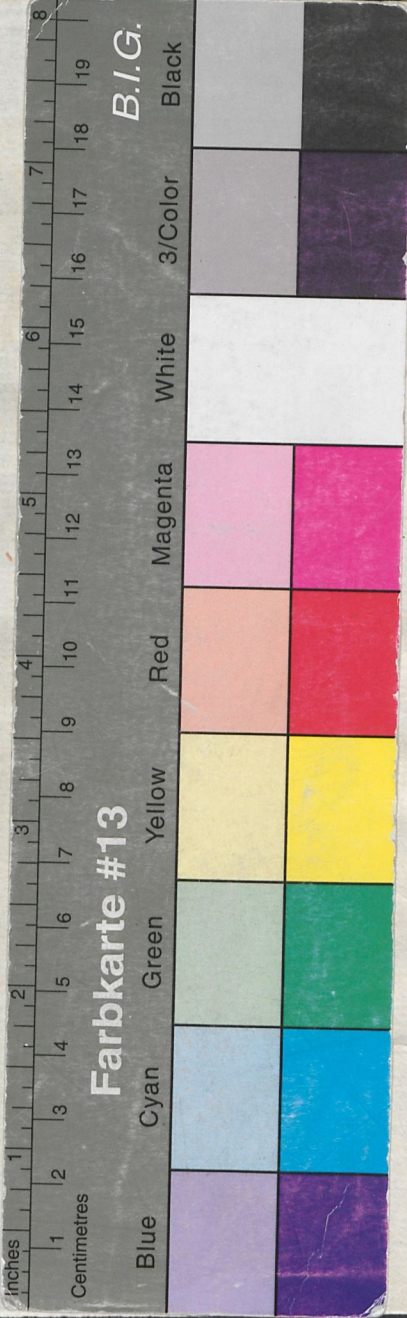

X 2697507

Y 58696A

m.o.

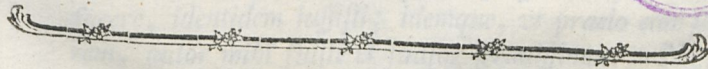

M. ALB. GEORG. WALCHII
PHIL. ET MATH. PROF. ET ILL. GYMNASII HENNER.
RECTORIS

ORATIO

IN SACRIS GYMNASII SAECVLARIBVS
SECVNDIS

D. XIII MAI. CIO IO CC LXXVII
HABITA

SILVSIAE,
STANNO IO. GEORG. MVLLERI, GYMN. TYPOGR.
CIO IO CC LXXVIII.

